

Jenna Ojala

YHTEISTYÖLLÄ TAPAHTUMIA NUORILLE

Lahden kaupunginkirjaston ja nuorisopalveluiden yhteistyö

YHTEISTYÖLLÄ TAPAHTUMIA NUORILLE

Lahden kaupunginkirjaston ja nuorisopalveluiden yhteistyö

Jenna Ojala
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Kirjasto- ja tietopalvelun
tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun tutkinto-ohjelma

Tekijä: Jenna Ojala

Opinnäytetyön nimi: Yhteistyöllä tapahtumia nuorille – Lahden kaupunginkirjaston ja nuorisopalveluiden yhteistyö

Työn ohjaaja: Jorma Niemitalo

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2018

Sivumäärä: (40+17)

Opinnäytetyöni aiheena on Lahden kaupunginkirjaston ja Lahden nuorisopalveluiden yhteistyö nuorille suunnattujen tapahtumien toteuttamisessa. Opinnäytetyön tilaaja on Lahden kaupunginkirjasto. Työ on muodoltaan toiminnallinen opinnäytetyö ja sen ensisijainen tavoite on kertoa Lahden kaupunginkirjaston nuorisopalveluiden kanssa yhteistyöllä järjestämistä tapahtumista. Tavoitteenani on myös tehdä kirjastoissa järjestettäviä tapahtumia näkyväksi opinnäytetyön avulla. Opinnäytetyön tietopohjana olen käyttänyt Hanna Vilkan ja Tiina Airaksisen Toiminnallinen opinnäytetyö teosta.

Opinnäytetyössäni kerron kolmen erilaisen tapahtuman järjestämisestä yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa sekä yhteistyön sujumisesta näissä tapahtumissa niin omien kokemusteni pohjalta kuin tekemiäni nuorisopalveluiden työntekijöiden haastatteluja hyödyntäen. Raportoimani tapahtumat ovat Järkee vai ei? – omat rajat, velvollisuudet ja oikeudet -teematapahtuma, Game Over -pelitapahtuma sekä ympärivuotisessa käytössä oleva toiminnallinen Mediaprässi -teematunti. Tiivistävänä tuotoksena opinnäytetyössä on Yhteistyön huoneentaulu, johon olen kerännyt kirjaston mahdollisia yhteistyökumppaneita sekä tapahtumaideoita kannustukseksi yhteistyön tekemiseen.

Lahden kaupunginkirjaston ja Lahden nuorisopalveluiden välinen yhteistyö on sujunut molempien osapuolten näkökulmasta mutkattomasti. Opinnäytetyötä tehdessäni havaitsin kuitenkin, että kirjaston ja nuorisopalveluiden välillä olisi hyvä olla myös yhteistyösopimus tai yhteistyön vuosikello, jota rakentamassa olisivat yksittäisten työntekijöiden lisäksi esimiehet. Näin yhteistyön jatkuminen voitaisiin varmistaa eikä yhteistyö päättyisi työntekijöiden vaihdoksiin. Toivon, että opinnäytettyä hyödynnetään myös muilla alueilla kuin Lahdessa, esimerkiksi rohkaistumalla keskustelun avaukseen yhteistyötapahtumien järjestämisessä eri tahojen kanssa. Tapahtumaideat sekä niiden materiaalit ovat sovellettavissa muiden kirjastojen käyttöön. Yhteistyön huoneentaulun voi tulostaa ja kiinnittää työpaikan ilmoitustaululle kannustamaan yhteistyön tekemiseen.

Asiasanat: kirjastot, nuorisopalvelut, moniammatillinen yhteistyö, tapahtumat

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme, option

Author: Jenna Ojala

Title of thesis: Co-operating with events for young people – Co-operation between Lahti City Library and Lahti Youth Services

Supervisor: Jorma Niemitalo

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages: (40+17)

The subject of my thesis is the collaboration between Lahti City Library and Lahti Youth Services in the implementation of events for young people. The subscriber of the thesis is Lahti City Library. The work is a form of functional thesis and its primary objective is to present events organized by the Lahti City Library and Lahti Youth Services. Though there are cooperation projects between librarians and youth service workers there isn't many thesis about the subject.

In my thesis I will tell about the organization of three different events in cooperation with Youth Services and the co-operation in these events, based on my own experience and using interviews with employees of Youth Services. The events I report are Järkee vai ei? – omat rajat, velvollisuudet ja oikeudet -event, the Game Över Game Event, and the functional Mediaprässi -class. A sealing output of the thesis is "cooperation poster", which I have collected potential partners in the library and event ideas.

The cooperation between Lahti City Library and Lahti youth services has proceeded smoothly from both sides' point of view. However, in my thesis I found that a cooperation agreement or an annual cycle of co-operation between the library and the youth services would be good. This would ensure continuity of cooperation and cooperation would not end with the change of employees. I hope that the thesis will also be used in areas other than Lahti, for example by encouraging the opening of a conversation on organizing cooperative events with various parties. Event ideas and their materials are applicable to the use of other libraries. The poster can be printed and attached to the notice board of the workplace to encourage cooperation.

Keywords: library, youth work, collaboration, happenings

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	LAHDEN KAUPUNGINKIRJASTO	9
3	LAHDEN NUORISOPALVELUT	10
4	MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ.....	11
5	ESIMERKKEJÄ YHTEISTYÖSTÄ	14
5.1	Järkee vai ei? – omat rajat, velvollisuudet ja oikeudet.....	14
5.1.1	Järkee vai ei? -tapahtumien historia	15
5.1.2	Järkee vai ei? -tapahtuma vuonna 2017	16
5.1.3	Kirjaston sosiaalisen median rasti.....	19
5.2	Game Över -pelitapahtuma	23
5.2.1	Game Över -pelitapahtumien historia.....	24
5.2.2	Game Över 10 -pelitapahtuma vuonna 2017	25
5.3	Mediaprässi -teematunti	30
6	YHTEISTYÖN HUONEENTAULU	34
7	POHDINTA.....	36
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on havainnollistaa Lahden kaupunginkirjaston ja Lahden nuorisopalveluiden tekemää yhteistyötä nuorille suunnattujen tapahtumien ja toiminnallisen Mediaprässi -menetelmän toteuttamisessa. Opinnäytteen kohderyhmänä ovat kirjastot, jotka haluavat verkostoitua ja kehittää yhteistyötä eri toimijoiden kuten nuorisopalveluiden kanssa. Työskentelen Lahden kaupunginkirjastossa, joka toimii myös tämän opinnäytetyön tilaajana. Olen työskennellyt Lahden pääkirjastolla kuusi vuotta, ensin kaksi vuotta lasten- ja nuortenosaston kirjastovirkailijana ja myöhemmin pedagogisena informaattikkona kohderyhmänäni yläkouluikäiset nuoret. Työskennellessäni sekä opiskelujeni yhteydessä olen päässyt tapaamaan ja keskustelemaan eri paikkakuntien kirjastojen henkilökunnan kanssa. Keskustelujen kautta havainnoin, että kirjaston ja nuorisopalveluiden välinen yhteistyö on tyypillisesti painottunut pelitapahtumien järjestämiseen. Kirjastolla ja nuorisopalveluilla saattaa olla käytössään yhteisiä tiloja, mutta yhteistä toimintaa tai yhteistyötä ei ole aina syntynyt tai edes pyritty rakentamaan.

Kirjastojen hankerekisteristä löytyy muutamia hankkeita, joissa kirjaston ja nuorisopalveluiden yhteistyötä on pyritty syventämään ja luomaan uusia käytänteitä (Yleisten kirjastojen hankerekisteri 2018). Opinnäytetöitä tai tutkimuksia kirjaston ja nuorisopalveluiden välisestä yhteistyöstä ja yhdessä järjestettävistä tapahtumista on kuitenkin melko vähän, joten kyseessä on ensimmäisiä aiheesta kirjoitettavia opinnäytetöitä. Lähimpänä tämän opinnäytetyön aihetta on Elisa Korsoffin vuoden 2018 alussa ilmestynyt opinnäytetyö Kirjastoissa tehtävä nuorisotyö, johon Korsoff on haastatellut kirjaston työntekijöitä kirjastoissa tehtävästä nuorisotyöstä eri yhteistyökumppaneiden kuten nuorisopalveluiden kanssa. Toivoisin, että aiheesta innostuttaisiin kirjoittamaan ylös toimivia yhteistyömalleja, jotta niiden löytäminen ja käytäntöön ottaminen myös muualla helpottuisi. Lahdessa yhteistyö kirjaston ja nuorisopalveluiden kanssa on laajentunut perinteisimmistä pelitapahtumista myös muihin tapahtumiin ja toimintoihin ja tätä kautta minulle heräsi kiinnostus koota opinnäytteen esimerkkejä kaupungissamme tehtävästä yhteistyöstä nuorisopalveluiden kanssa. Tarkoitukseni on osoittaa, että yhteistyömahdollisuuksia ja yhteistä rajapintaa löytyy myös muualta kuin perinteiseen pelikasvatukseen liittyen. Toivon, että opinnäytetyössä kuvatut tapahtumat voivat innostaa ja rohkaista keskustelun avaamiseen sekä kirjaston ja nuorisopalveluiden välisen yhteistyön kehittämiseen entisestään.

Toiminnallisen opinnäytetyöni tietopohjana olen käyttänyt Hanna Vilkan ja Tiina Airaksisen Toiminnallinen opinnäytetyö-teosta. Perinteisemmän tutkimuksellisen opinnäytetyön sijaan toiminnallinen opinnäytetyö tuntui oman työni ja sen tavoitteiden kannalta luontevammalta ratkaisulta. Toiminnallisella opinnäytetyöllä ei etsitä vastauksia tutkimuskysymyksiin tai tutkimusongelmaan vaan sen tavoitteena on käytännön toiminnan ohjeistaminen, opastaminen, toiminnan järjestäminen tai järjeistämisen. Toiminnallisen opinnäytetyön kannalta on kuitenkin tärkeää että käytännön toteutus sekä raportointi tutkimusviestinnän keinoin yhdistyvät. (Vilka & Airaksinen 2003, 9, 30.)

Opinnäytteeni toiminnallisessa osuudessa esittelen kirjaston Lahdessa nuorisopalveluiden kanssa yhteistyössä järjestettyjä tapahtumia sekä ympärivuotisessa käytössä olevan Mediaprässi -teematunnin. Lahdessa yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa on kuitenkin lähtenyt laajentumaan pelitapahtuman yhteydestä. Luvussa 5 kerronkin pitkän historian omaavasta Game Över -pelitapahtumasta, Järkeä vai ei – omat rajat, velvollisuudet ja oikeudet -tapahtumasta sekä Mediaprässi -teematuntien toteuttamisesta. Luvussa 6 kerron opinnäytetyöni tiivistävästä yhteistyön huoneentaulusta ja sen kokoamisesta. Yhteistyön huoneentauluun olen kerännyt kirjaston mahdollisia yhteistyökumppaneita sekä yhteistyötapahtumia ja -ideoita. Yhteistyön huoneentaulun voi tulostaa oman työpaikan seinälle ja antaa sen toimia motivaation lähteenä yhteistyön aloittamiseen tai syventämiseen.

2 LAHDEN KAUPUNGINKIRJASTO

Lahden kaupunginkirjasto kuuluu Lahden kaupungin sivistyksen palvelualueeseen ja muodostuu pääkirjaston lisäksi kahdeksasta lähikirjastosta sekä kahdesta kirjastoautosta. Lahden kaupunginkirjasto on osa Päijät-Hämeen kuntien kirjastojen muodostamaa Lastu-kirjastoverkosta, jolla on yhteinen seudullinen kirjastojärjestelmä sekä verkkosivusto. Yleisiä kirjastoja koskevan kirjastolain muuttumisen myötä Lahden kaupunginkirjasto on toiminut vuoden 2018 alusta alueellisena kehittämiskirjastona, jonka toimialueeseen kuuluu Päijät-Hämeen, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan kunnat.

Lahden kirjastoissa toteutetaan aktiivisesti tapahtumia, koulutuksia ja mediakasvatusta eri ikäryhmät huomioiden. Esimerkiksi vuonna 2017 Lahden kirjastoissa järjestettiin lapsille, nuorille ja aikuisille yhteensä 755 tapahtumaa, joihin osallistui kaikkiaan yli 14 000 asiakasta. Suurimmat yksittäiset tapahtumat olivat nuorille suunnatut Lahden nuorisopalveluiden kanssa yhteistyössä toteutetut Järkeä vai ei - tapahtuma sekä Game Över -pelitapahtuma. Kirjavinkkaukseen, kirjastokäytönopastuksiin, aikuisille suunnattuihin asiakaskoulutuksiin sekä lapsille ja nuorille suunnattuihin mediatunteihin osallistui yli 12000 asiakasta. Vuonna 2017 Lahden kirjastoissa kävijämäärä kasvoi edellisiin vuosiin verrattuna 10 % ja asiakaskäyntejä tilastoitiin yli miljoona. (Uusi Lahti, 2018.) Koen itse Lahden kaupunginkirjaston työntekijä, että Lahden kirjastoissa kannustetaan kokeilukulttuuriin, jonka ansiosta erilaisia tapahtumia ja teemoja esimerkiksi koululaisryhmien kanssa uskalletaan kokeilla rohkeasti. Tapahtumien järjestämisessä ja teematuntien suunnittelussa pyritään yhteistyön tekemiseen ja verkostoitumiseen.

Nuorten tapahtumia on Lahden kaupunginkirjastossa suunnitellut ja toteuttanut moniammatillinen Nuorten tiimi, joka muodostui niin pääkirjaston kuin lähikirjastojen työntekijöistä. Nuorten tapahtumia on järjestetty niin nuorten omien toiveiden perusteella kuin esimerkiksi kirjaston tapahtumien vuosittaiset painopistealueet huomioiden. Vuoden 2018 alussa Nuorten tiimi lakkautettiin tarkoituksena osallistaa yhä useampi mukaan nuorille suunnattujen tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen, sekä nuorille suunnattujen palvelujen kehittämiseen. Tällä hetkellä nuortenkirjastotyön alustana Lahdessa on kokeilussa Slack -sovellus.

3 LAHDEN NUORISOPALVELUT

Lahden nuorisopalvelut kuuluvat kirjaston tapaan sivistyksen palvelualueeseen. Nuorisopalvelut tarjoavat Lahdessa nuorille monipuolisesti toimintaa vapaa-aikaan sekä tukea ja keskustelua erilaisissa elämäntilanteissa. Nuorisopalveluiden toimintaan osallistui vuonna 2016 miltei 230 000 nuorta. (Lahden kaupunki 2018a, viitattu 26.3.2018.) Lahdessa nuorisotyötä tehdään seitsemässä nuorisotilassa ja -talossa sekä alueen kouluilla toimivat koulunuorisotyöntekijät. Lahden nuorisopalvelut käsittävät lisäksi mm. etsivän nuorisotyön, erilaisia tapahtumia mahdollistavan 8-salin sekä nuorten työllisyyspalvelut työpajoineen. (Lahden kaupunki 2018b, viitattu 18.2.2018.)

Eniten yhteistyötä kirjaston ja nuorisopalveluiden välillä tehdään tällä hetkellä nuorisopalveluiden nuorisotiedotuksen, digihankkeen sekä nuorten tukipalveluiden yksikön Dominon kanssa. Nuorisotiedotuksen keskeisiä työvälineitä ovat erilaiset toiminnalliset menetelmät nuoria koskevien teemojen ympäriltä. Yksi näistä toiminnallisista menetelmistä on myös Mediaprässi, josta opinäytteen luvussa 5 kerrotaan tarkemmin. Nuorten tukipalveluiden yksikkö Domino on tarkoitettu lahtelaisille 15–25-vuotiaille nuorille. Dominosta nuori saa maksutonta ja luottamuksellista tukea mielen hyvinvointiin, jaksamiseen, arjen sujumiseen ja päihteiden käyttöön liittyvissä asioissa. He ovat myös mukana järjestämässä Järkeä vai ei -tapahtumaa. Nuorten digitaitojen kehittämiseen keskittynyt digihanke yhdessä nuorisotalojen henkilökunnan kanssa on puolestaan mukana Game Over -pelitapahtumassa. Kaiken kaikkiaan Lahden nuorisopalveluissa työskentelee yhteensä noin 100 vakituista ja määräaikaista työntekijää. (Lahden kaupunki 2018b.)

4 MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ

Moniammatilliselle yhteistyölle ei suomenkielestä löydy vakiintunutta määritelmää vaan sitä käytetään melko laajasti kuvaamaan eri ammattiryhmien tekemää yhteistyötä. Isoherrasen mukaan termi toimii eräänlaisena sateenvarjokäsitteenä, jonka alle voi mahtua monenlaisia yhteistyön muotoja ja joka voidaan tilanteen mukaan määritellä kuvaamaan erilaisten ammattiryhmien tekemää yhteistyötä (Isoherranen 2015, 13–14). Kenties uusin, erityisesti kirjasto- ja nuorisotyön moniammatillista työskentelyä kuvaava termi on kolmannen työn käsite, jonka on kehittänyt Kirsi Purhonen (Purhonen 2015, 90). Myös Elisa Korsoff on vuoden 2018 alussa ilmestyneessä Kirjastoissa tehtävä nuorisotyö-opinnäytetyössään tutkinut Purhosen kehittämää käsitettä ja pyrkinyt selvittämään kirjastotyöntekijöiden suhtautumista ja näkemystä kolmannen työn termiin. Tässä opinnäytteessä olen kuitenkin valinnut kirjaston ja nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä kuvaamaan moniammatillisen yhteistyö-termin, koska mielestäni kolmannen työn termi on vielä melko tuntematon ja moniselitteinen. Moniammatillisessa yhteistyössä korostuvat muun muassa asiakaslähtöisyys, tiedon ja eri näkökulmien kokoaminen yhteen, vuorovaikutustietoinen yhteistyö, rajojen ylitykset ja verkostojen huomioiminen. Yhteistyö-käsite yksinään voidaan määritellä siten, että ihmisillä on yhteinen tehtävä tai työ suoritettavanaan tai he etsivät yhdessä keskustellen uusia näkymiä työn tekemiseen. (Isoherranen 2015, 13–14.)

Toimivassa moniammatillisessa yhteistyössä osapuolet voivat luottaa toisiinsa ja esimerkiksi siihen, että asiat sujuvat sovitun mukaisesti. Annaleena Aira toteaa vuoden 2012 Toimiva yhteistyö, Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot- väitöskirjassaan luottamuksen olevan avaintekijä yhteistyölle. Pikaluottamus uuteen mahdolliseen yhteistyökumppaniin on kuitenkin tarpeellista yhteistyön synnyttämiseksi. Aito luottamus rakentuu hyvälle kokemuksille toistuvan vuorovaikutuksen avulla, kun taas huonot kokemukset yhteistyössä puolestaan vähentävät luottamusta ja vuorovaikutusta ja saavat yhteistyön sijaan aikaan yksintekemistä. Muita toimivan yhteistyön tekijöitä luottamuksen lisäksi ovat Airan mukaan muun muassa vuorovaikutussuhteen ylläpito sekä sen läheisyyden ja etäisyyden hallinta. Vuorovaikutussuhteen läheisyyden ja etäisyyden hallinnalla tarkoitetaan sitä kuinka usein ja minkälaisen teemojen ympäriltä osapuolet ottavat toisiinsa yhteyttä. Liian etäinen ja asiapitoinen kommunikointi ei välttämättä edistä yhteistyötä, mutta liian läheinen vuorovaikutus puolestaan altistaa liialliselle saman mielisyydelle ja huonoille päätöksille. Yhteistyössä tulisi pitää työn tavoitteet mielessään. (Aira 2012, 56–60.)

Moniammatillinen yhteistyö vaatii oman kokemukseni mukaan lisäksi uskallusta poistua omalta mukavuusalueeltaan ja omien rajojen venyttämistä siten, että on valmis sekä opettelemaan uutta että antamaan toiselle tilaa toimia tilanteessa, jossa perinteisesti on itse oppinut toimimaan tietyllä tavalla. Arkipäivän työskentelyssä täytyy olla varautunut myös yllätyksiin. Oman kokemukseni mukaan hyvän moniammatillisen yhteistyön elementtejä ovat myös avoin asenne sekä joustavuus. Moniammatillinen työskentely ei välttämättä ole vaivatonta, vaan se vaatii taitoa toteuttaa omaa asiantuntijuuttaan erilaisissa keskustelu- ja vuorovaikutustilanteissa. Jos työntekijä ei tunnista oman osaamisensa ja tietonsa erityislaatuista, hän ei välttämättä anna tietoa yhteistyössä yhteiseen käyttöön. (Isoherranen 2015, 19.) Anna Raija Nummenmaa on kirjoittanut Polku työelämään -hankkeen julkaisussa laajasti moniammatillisesta yhteistyöstä. Nummenmaan mukaan moniammatillinen yhteistyö vaatiikin vuorovaikutustaitoja, kykyä toimia toisten kanssa sekä kykyä asettua toisen asemaan. (Nummenmaa 2007, 49). Sekä Nummenmaa, että Korsoff toteavat, että yhteistyötä edistivät lisäksi halu ja motivaatio tehdä yhteistyötä, asenne ja johdon tuki (Korsoff 2018, 70).

Yhteistyötä ei mielestäni tulisi tehdä pelkän yhteistyön vuoksi vaan sillä täytyy olla jokin tavoite tai merkitys. Samaa mieltä oli haastattelemani nuorisotiedotuksen nuorisonohjaaja Jarno Koskelainen, jonka kanssa olemme työskennelleet niin Game Över -pelitapahtumien kuin Mediaprässi -teematuntien yhteydessä. Koskelaisen mukaan moniammatillinen yhteistyö ja eri alan ammattilaisten mukana olo vahvistaa kuitenkin moniäänisyyttä, eikä kenenkään tarvitse yksin olla kaikkien alojen asiantuntija. Lisäksi kun eri tahot tulevat moniammatillisen yhteistyön kautta tutuiksi toisilleen myös ympärillä olevat yksilöt ja tahot hyötyvät yhteistyöstä. Esimerkiksi nuorille pystytään tarjoamaan yhteistyön avulla monipuolisempia tapahtumia. Kun tunnustetaan minkälaista osaamista kirjastossa tai nuorisopalveluilla on tarjolla, osataan aikaisempaa paremmin ohjata tarvittaessa oikealle tiedonlähteelle tai uuden yhteistyökumppanin luokse. (Koskelainen, haastattelu 30.1.2018.) Nuorisopalveluiden psykososiaalisen tuen yksikössä Dominossa työskentelevä palveluohjaaja Anna Sillanpää tuki Koskelaisen esittämiä ajatuksia moniammatillisesta yhteistyöstä. Sillanpään mukaan kaiken kaikkiaan nuorisopalveluilla esimerkiksi tapahtumien osalta yhteistyön tekemistä pidetään eilinehtona ja yhteistyön tekeminen eri tahojen kanssa koetaan kauttaaltaan positiivisena (Sillanpää, haastattelu 7.2.2018).

Haastattelemini nuorisopalveluiden työntekijöidenkin mukaan yhteistyön tekemiseen kirjaston tai minkä tahansa yhteistyökumppanin kanssa voi liittyä haasteita, kuten itselle vieras toimintaympäristö tai kommunikointiin liittyvät epäselvyydet, mikäli tätä ei ole osattu miettiä etukäteen tarpeeksi.

Yhteistyö kirjaston kanssa on kuitenkin koettu voittopuolisesti mielekkääksi ja haasteet tunnistamalla pystytään niihin tekemään korjauksia. Lahdessa kirjaston ja nuorisopalveluiden välisessä yhteistyössä monet hyvän yhteistyön elementit on saatu kohdilleen. Konkreettisia esimerkkejä tästä on saatu muun muassa Järkeä vai ei -tapahtumassa sekä Mediaprässi -teematuntien käytännön järjestelyissä.

5 ESIMERKKEJÄ YHTEISTYÖSTÄ

Lahden kaupunginkirjasto ja Lahden nuorisopalvelut ovat vuosien mittaan tehneet monenlaista yhteistyötä. Lahden pääkirjastolla on esimerkiksi vuonna 2009 perustettu Nuorten tila, jonka alkuaikoina nuorisopalvelut olivat merkittävästi mukana järjestämällä tapahtumia sekä päivystämällä arki-iltoina tilassa. Viime vuosina yhteistyötä on tehty erityisesti erilaisten tapahtumien järjestämisessä kuten Järkee vai ei? – omat rajat, oikeudet ja velvollisuudet-tapahtuman, Game Över -pelitapahtuman sekä tuoreimpana yhteistyönä Mediaprässi -teematuntien toteuttamisessa. Olen itse työskennellyt nuorten pedagogisena informaattikkona aktiivisesti mukana näiden tapahtumien järjestämisessä viimeisen neljän vuoden ajan. Opinnäytteessäni esiteltujen tapahtumien järjestämisestä ei valitettavasti löydy esimerkiksi julkaistuja raportteja, joten seuraavat kappaleet ja niissä kerrotut yksityiskohdat muun muassa kävijämääristä perustuvatkin omiin tietoihini ja kokemuksiini näiden tapahtumien järjestämisestä.

5.1 Järkee vai ei? – omat rajat, velvollisuudet ja oikeudet

Lahdessa on vuodesta 2015 lähtien järjestetty yhteistyössä Lahden nuorisopalveluiden, Lahden kaupunginkirjaston sekä muiden toimijoiden kanssa kahdeksaluokkalaisille suunnattu Järkee vai ei? – omat rajat, velvollisuudet ja oikeudet -tapahtuma. Olen ollut mukana suunnittelemassa ja järjestämässä tapahtumaa alusta saakka. Käytän tekstissä jatkossa tapahtumasta lyhennystä Järkee vai ei?. Seuraavissa kappaleissa kerron tapahtumaidean syntymisestä, yhteistyön aloittamisesta ja sujumisesta nuorisopalveluiden kanssa sekä vuoden 2017 Järkee vai ei? -tapahtuman järjestämisestä. Haastattelin lisäksi tapahtuman järjestämisessä mukana ollutta nuorisopalveluiden palveluohjaaja Anna Sillanpäättä saadakseni kuvan siitä kuinka tapahtuma sekä yhteistyö nuorisopalveluiden ja kirjaston välillä sujui nuorisopalveluiden näkökulmasta.

Järkee vai ei? -tapahtumaan kutsutaan kahdeksaluokkia opettajineen kouluille lähetettävän tapahtumatiedotteen ja ilmoittautumisohjeiden avulla. Luokkien ilmoittautuminen tapahtumaan tapahtuu kootusti koulun oman koulunuorisotyöntekijän kautta tai suoraan ilmoittautumalla annettuna ajankohtana järjestäjille. Tapahtumassa luokat kiertävät eri toimijoiden ylläpitämillä, eri teemaisilla rasteilla toisille. Perinteisesti rasteja on tapahtumassa ollut yhteensä viisi, joiden jokaisen pituus on

noin 20 minuuttia. Kokonaisuudessaan tapahtuma kestää yhden luokan osalta siis noin kaksi tuntia. Tapahtuma järjestetään ilmoittautuneiden luokkien määrien mukaan tarvittaessa useampana päivänä. Yhteistyökumppanit, rastien sisällöt sekä tapahtuman rakenne ovat vuosien aikana muuttuneet ja eläneet. Vuoden 2017 Järkee vai ei? -tapahtumaan osallistui esimerkiksi kahdeksaluokkalaisten lisäksi myös toisen asteen opiskelijoita ja tapahtuma tavoitti viikon aikana yhteensä noin 1000 oppilasta ja opiskelijaa valvojiineen. Lahden kaupunginkirjasto ja Lahden nuorisopalvelut ovat tähän saakka olleet ainoat Järkee vai? -tapahtuman järjestämisessä vakituisesti mukana olleet tahot.

5.1.1 Järkee vai ei? -tapahtumien historia

Ensimmäisen Järkee vai ei? -tapahtuman suunnittelu aloitettiin miltei sattumalta. Vierailin Lahden nuorisopalveluiden vuosittain kuudesluokkalaisille järjestämässä Päihdeputki -tapahtumassa, jossa nimestään huolimatta yksi käsiteltävistä teemoista oli pelaaminen. Tarkoitukseni oli tutustua kuinka pelaamista tapahtumassa käsitellään. Tapahtuman jälkeen mietin olisiko kirjastoissa tehtävän mediakasvatuksen elävöittäminen samankaltaisen tapahtuman avulla mahdollista. Mielestäni esimerkiksi jo nuorten sosiaalisen median käyttöön liittyy hyvin monenlaisia teemoja aina sananvapaudesta itsetuntoon ja näistä voisi järjestää yläkouluikäisille oman ”Mediaputken”. Otin yhteyttä nuorisopalveluihin kysyäkseni heiltä sekä kiinnostusta lähteä mukaan yhteistyöhön että neuvoja uudenlaisen tapahtuman kehittämiseksi.

Tapasimme Päihdeputkea järjestävien nuorisopalveluiden työntekijöiden mm. Anna Sillanpään kanssa ja kävi ilmi, että he olivat itse pohtineet kahdeksaluokkalaisille suunnattua Päihdeputken jatkotapahtumaa, jossa käsiteltäisiin joitakin uusia teemoja. Tapahtuman teemat eivät kuitenkaan olleet vielä selvillä. Lopputuloksena ajatukset päätettiin yhdistää toisiinsa ja lähdimme miettimään, minkälaisia teemoja tapahtumassa voitaisiin käsitellä. Haastattellessani Anna Sillanpää opinnäytteeseeni, hän kertoi huomanneensa usean tahon tavoittelevan samaa yläkouluikäisten nuorten kohderyhmää omien tapahtumiensa kautta. Sillanpää on mukana Pete Lahti eli Päijät-Hämeen ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö-verkostossa, jonka kautta hänen oli luonnollista lähteä kysymään lisää yhteistyötahoja mukaan tapahtumaan. (Sillanpää 2018, haastattelu 7.2.2018.) Ensimmäiseen viralliseen kokoontumiseen tapahtuman osalta osallistuivat kirjaston ja nuorisopalveluiden lisäksi kiusaamisasioiden tuki- ja neuvontakeskus Valopilkkä, ehkäisevää päihdetyötä tekevä Monon Side ry, Säästöpankki Helmi sekä turvallisuuspalvelu Securitas. Ensimmäistä Järkee vai ei? -

tapahtumaa suunniteltiin yhteensä kahdeksan kuukautta. Tapaamisten tuloksena syntyi lopulta kahdeksaluokkalaisille suunnattu Järkee vai ei? – omat rajat, oikeudet ja velvollisuudet -niminen tapahtuma, joka nimensä mukaisesti haastaa nuoria miettimään omia rajojaan, oikeuksiaan ja velvollisuuksia.

Yhteistyön aloittamisessa nuorisopalveluiden kanssa oli mukana hieman onnea ajoituksen suhteen, mutta myös molemminpuolista avointa mieltä. Muistan ensimmäisissä palavereissa nuorisopalvelun työntekijän kommentoineen, että ei olisi aikaisemmin osannut kuvitella istuvansa tämän tyyppisen tapahtuman suunnittelupalaverissa kirjaston edustajan kanssa. Sillanpää kertoi haastattellessani, että ei ole varma olisiko kirjasto tullut mieleen tapahtuman järjestämisen yhteydessä, mikäli en olisi itse ottanut yhteyttä Mediaputki -suunnitelman myötä. Yhteydenottoni jälkeen yhteistyö tuntui kuitenkin hyvin luontevalta ajatukselta. (Sillanpää, haastattelu 7.2.2018.) Kyseessä ei siis ollut ennakkoluuloisuus kuin pikemminkin se, että ei ollut tietoa siitä minkälaista työtä ja minkälaisen teemojen parissa kirjastossa työskennellään. Kirjastojen on siksi tärkeä olla itse aktiivisia, avata kirjastoissa tehtävää työtä eri tavoin ja tuoda esille kirjastoa mahdollisena yhteistyökumppanina.

5.1.2 Järkee vai ei? -tapahtuma vuonna 2017

Vuoden 2017 Järkee vai ei? -tapahtumaa lähdettiin suunnittelemaan edellisen tapahtuman purkupalaverin yhteydessä marraskuussa 2016 (kuva 1). Tapahtuman ajankohta oli muun muassa opettajilta tapahtuman yhteydessä kerättyjen palautteiden mukaan koettu hyväksi ja seuraavan Järkee vai ei? -tapahtuman päivämääräksi sovittiin alustavasti 6.-10.11.2017. Esitin ajatuksen tapahtuman siirtämisestä silloiselta Nuortentalo Plazalta keskustassa sijaitsevalle pääkirjastolle. Nuortentalo Plazan, jossa tapahtuma edellisenä kahtena vuotena oli järjestetty, sijainti hieman kauempana keskustasta vaati muun muassa kuljetusten järjestämisen oppilaille tapahtumaan. Avustusta kuljetusten järjestämiseksi tapahtumaan on haettua ja saatu Pete Lahti-verkostolta. Tapahtuman järjestäminen tapahtuma-aikaan yleisöltä suljetun nuortentalon sijaan julkisisissa tiloissa kirjastossa toisi lisäksi lisää näkyvyyttä niin itse tapahtumalle kuin myös tapahtumassa mukana olevien tahojen tekemälle työlle. Toisaalta jotkin pisteet, joissa käsitellään arkaluontoisempia aiheita kuten kiusaamista, täytyisi sijoittaa suljettujen ovien taakse asiakkaille normaalisti vapaana oleviin tiloihin. Mahdollisuudesta uudesta järjestämispaikasta innostuttiin. Sovimme selvittäväni, onko pääkirjastolla mahdollista järjestää mahdollisesti viikon kestoista tapahtumaa, joka tulisi sulkemaan joitakin tiloja asiakkailta tapahtuman ajaksi.

KUVA 1. Tunnelmia vuoden 2016 Järkee vai ei? -tapahtuman purkupalaverista.

Tapahtuman ensimmäinen suunnittelupalaveri pidettiin toukokuussa 2017 Lahden pääkirjastolla. Tapahtuman järjestämisen kirjastossa ja myös normaalisti asiakkaiden vapaassa käytössä olevien tilojen sulkemisen katsottiin hyvissä aloin aloitettavan tiedottamisen avulla onnistuvan. Nuorisopalvelut selvittivät ketkä edellisten vuosien yhteistyötahoista pääsevät osallistumaan myös tulevaan tapahtumaan. Joitakin muutoksia tapahtuman yhteistyökumppaneihin tulikin, esimerkiksi kiusaamiseen liittyviä teemoja päätettiin Valopilkun estymisen takia käsitellä nuorisopalveluiden työntekijöiden voimin. Uutena yhteistyökumppanina tapahtumaan osallistui myös nuorisopalveluiden alla toimiva Yhessä Lahessa -hanke.

Toukokuusta tapahtuman toteutukseen asti tapasimme noin 1–2 kertaa kuussa, kesälomakautta lukuun ottamatta. Tapaamisissa tutustuimme toisiimme, kävimme läpi toimijoiden rastisuunnitelmien sisältöjä, mietimme tilaratkaisuja ja luonnostelimme kouluille lähetettävää tiedotetta ja ilmoitautumisohjeita tapahtumasta. Ennen tapahtumaa järjestimme kenraaliharjoitukset, joissa jokainen toimija esitteli oman rastinsa sisällön sille tarkoitetussa tilassa. Kenraaliharjoitusten tarkoituksena oli varmistaa, että rastien sisällöissä ei ole päällekkäisyyksiä ja kaikki tietävät mitä oppilaat rasteilla käyvät läpi. Rastien lopulliset teemat toimijoineen näkyvät taulukossa 1.

TAULUKKO 1. Järkee vai ei? -tapahtuman rastien teemat.

Rasti 1. Lahden kaupunginkirjasto	Sosiaalinen media
Rasti 2. Lahden nuorisopalvelut	Kiusaaminen
Rasti 3. Turvallisuuspalvelut Securitas	Ilkivalta
Rasti 4. Yhessä Lahessa – hanke	Vihapuhe
Rasti 5. Lahden nuorisopalvelut	Liikennekäyttäytyminen

Tapahtumalle Pete Lahdelta jo myönnetty avustus sovittiin uuden tapahtumapaikan myötä käytettäväksi kuljetusten sijaan tapahtuman teemoihin liittyvien luentojen järjestämiseen kirjaston auditoriossa. Luentojen (liite 1) haluttiin syventävän rasteilla käsiteltäviä aiheita sekä tuoda esille myös aiheita, joita rasteilla ei käsitelty, mutta jotka ovat lähellä nuorten elämää. Esimerkiksi Helsingissä toimiva Nuorten Exit oli mukana myös ensimmäisessä Järkee vai ei? -tapahtumassa omalla rastillaan, mutta nyt resurssiensa vuoksi osallistui tapahtumaan yhtenä päivänä luennoimalla nuorten seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta. Muita luennoitsijoita olivat esimerkiksi kokemusasiantuntijat sekä poliisi, joka piti luennon sosiaalisesta mediasta lain näkökulmasta. Luentojen sisällöt olivat ensisijaisesti suunnattu ja suunniteltu kahdeksasluokille, mutta myöhemmin ilmoittautuminen avattiin myös muille ryhmille. Tapahtumaan ilmoittautui mukaan kaikkiaan 20 kahdeksasluokkaa sekä monet luennot varattiinkin täyteen. Luennoille, jotka eivät tulleet täyteen varatuiksi saivat lisäksi asiakkaat osallistua vapaasti.

Aikataulun tekeminen on yksi ratkaisevimmista tekijöistä tapahtuman onnistumisessa. Vuosia järjestetyn Päihdeputken kautta nuorisopalveluiden työntekijöillä oli kokemusta vastaavanlaisesta aikatauluttamisesta ja he suunnittelivatkin tapahtumaan aikataulun jokaiselle ilmoittautuneelle luokalle. Myös rastien ohjaajille jaetun aikataulun avulla pystyi seuraamaan lisäksi mahdollisia taukoja ja rastille saapuvan luokan kokoa. Omasta näkökulmastani haastavan aikataulutuksen hallitsevan toimijan kanssa yhteistyön tekeminen oli hieno asia ja pidän tätä yhtenä esimerkkinä yhteistyön eduista. Sillanpään mukaan odotukset tapahtuman ja yhteistyön suhteen olivat samankaltaiset niin nuorisopalveluiden kuin kirjaston puolelta. Kirjasto näyttäytyy Sillanpäälle myös luotettavana ja vakaana yhteistyökumppanina. Yhtä mieltä olimme muun muassa siitä, että uudelle järjestämispaikalle asetettu tavoite näkyvyydestä toteutui. Tapahtuman siirtäminen kirjastoon toi mukanaan positiivisia puolia, mutta myös käytännön haasteita. Pääkirjaston aulassa luokkia odottaneiden nuorisopalveluiden työntekijöiden kannalta haasteita toivat asiakkaat, jotka eivät erottaneet nuorisopalveluiden työntekijöitä kirjaston henkilökunnasta ja kenties pahastuivat, kun eivät saaneet odottamaansa apua esimerkiksi kirjaston palveluiden sijainnista. Osalle etuajassa saapuneista luokista

odotusaika radalle pääsyyn oli lisäksi liian pitkä ja sai aikaan runsaasti hälyä, joka toi haasteita aulan lähellä työskentelevälle henkilökunnalle. Sillanpää koki kuitenkin, että kirjaston henkilökunnan puolelta luokkien äänekäskin käyttäytyminen sai ymmärrystä. Haasteista huolimatta koimme yhdessä, että tapahtuma onnistui ja positiivisia puolia kertyi haasteita enemmän. (Sillanpää, 7.2.2018.) Huomatut kehityskohteet pyritään jatkossa ottamaan tapahtuman suunnittelussa huomioon.

5.1.3 Kirjaston sosiaalisen median rasti

Kirjaston rastilla käsiteltiin sosiaaliseen mediaan liittyviä kysymyksiä, esimerkiksi harkitsemattomien julkaisujen mahdollisia seurauksia, sosiaalisen media aiheuttamia paineita ja muun muassa sosiaalisen median käyttämistä kesätyöpaikalla. Suunnittelimme rastin sisällön aikaisempien vuosien pohjalta yhdessä tapahtumassa mukana olleen kollegani kanssa. Rastin alkuperäisen sisällön suunnittelussa ja ideoinnissa käytin lähdemateriaalina esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliiton sivuston ammattilaisille suunnattuja materiaaleja (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2017), Mediakasvatusseuran sivuilta löytyviä mediakasvatusmateriaaleja (Mediakasvatusseura 2017) sekä viime aikoina mediassa pinnalla olleita uutisaiheita. Vuoden 2017 Järkee vai ei? -tapahtuman aikaan #Metoo -kampanjaan liittyvä uutisointi oli ajankohtaista ja halusimme nostaa aiheen mukaan rastilla käsiteltäväksi.

Rastin rakenne oli jaettavissa kolmeen osaan; rastin alussa esitimme oppilaille Prezi -esityksen avulla erilaisia tilanteita, joihin oppilaita pyydettiin reagoimaan liikkumalla hymiöistä rakennetulla tunnejanalla (kuvat 3, 4 ja 5). Pyysimme oppilaita kiinnittämään huomiota siihen, että miettivät mitä itse ovat mieltä tilanteista keskustelematta ensin kaverin kanssa. Jokaisen löydettyä itsellensä paikan, pyysimme oppilaita keskustelemaan hetken samassa kohtaa janalla olevien oppilaiden kanssa. Tämän jälkeen esitettyä tilannetta sai kommentoida kaikille ääneen, mikäli halusi (kuva 2). Kommentointi ei ollut pakollista.

KUVA 2. Rastilla sai kertoa minkälaisia ajatuksia esimerkkitalanteet herättivät.

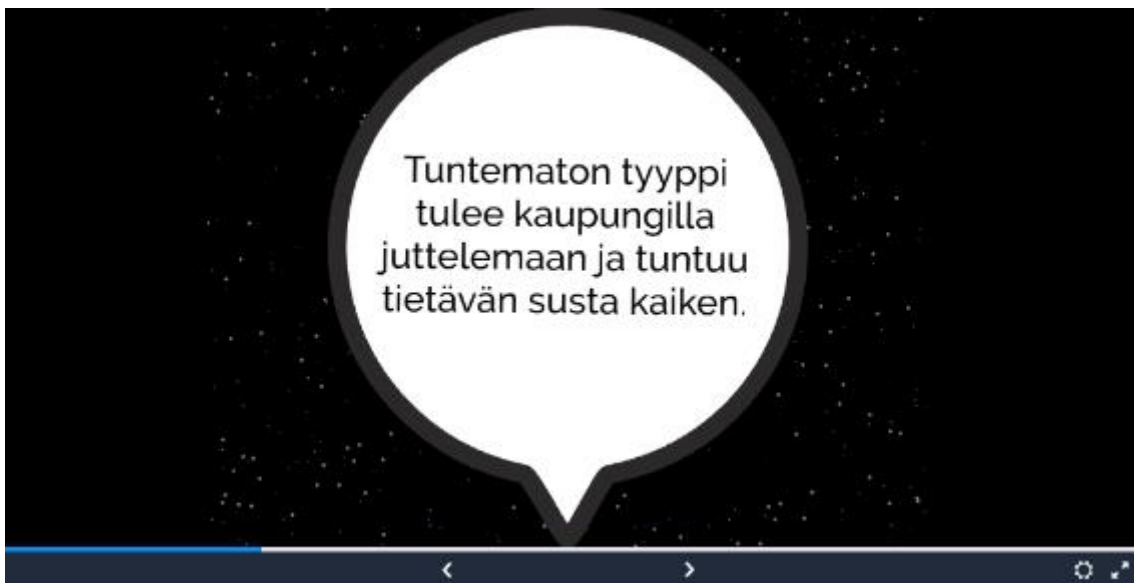
Väitteiden jälkeen rastilla katsottiin lyhyt video, jossa esitettiin erilaisia sosiaalisen median käyttöön liittyviä ilmiöitä, kuten muun muassa sosiaalisen median joillekin aiheuttamia paineita. Videon jälkeen puhuimme sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta häirinnästä ajankohtaisen #Metoo-kampanjan vuoksi (kuva 6). Rohkaisimme oppilaita kertomaan luotettaville aikuisille, mikäli he kokevat olevansa ahdistavassa tai häiritsevässä tilanteessa. Viimeisenä puhuimme kesätöistä ja näytimme esimerkkejä viattomalta vaikuttavista tilanteista, jotka tosielämässä johtivat julkaisijan irtisanomiseen (kuva 7). Lopuksi kertosimme tärkeimmät neuvot sosiaalisen median käyttöön ja julkaisemiseen sosiaalisessa mediassa.

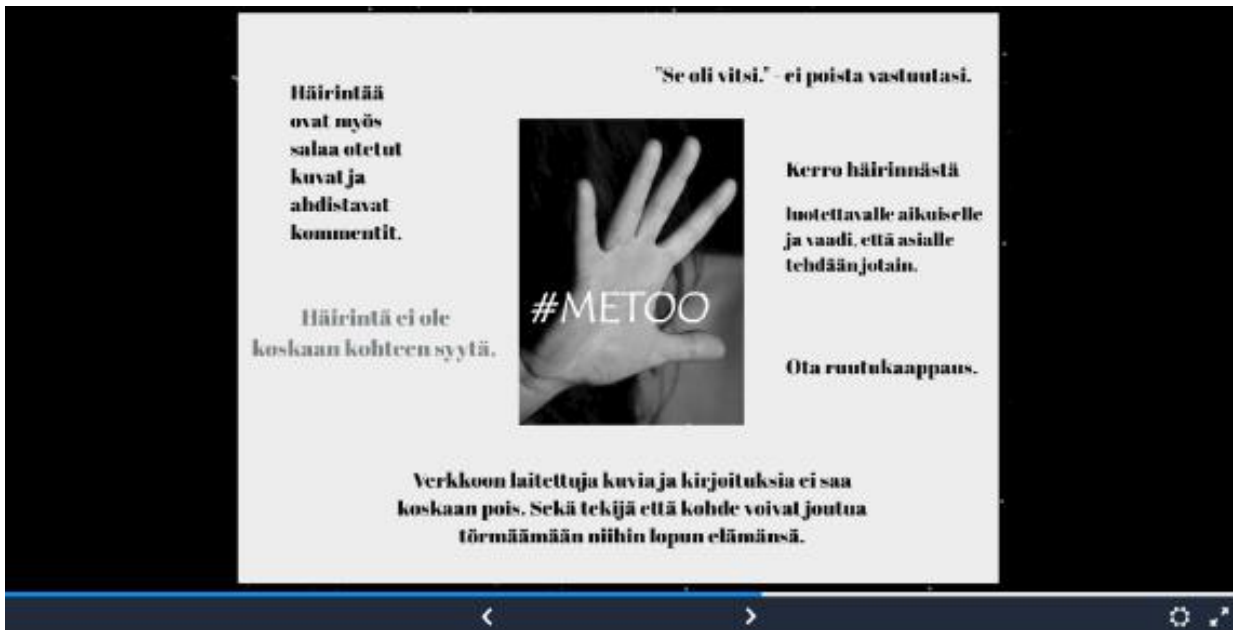
KUVA 3. Kuvakaappaus Prezi -esityksestä. Oppilaat liikkuiivat hymiöistä muodostetulla tunnejanalla sen mukaan, mitä ajattelivat annetuista esimerkeistä.

KUVA 4. Esimerkki on lyhennelmä Marko Forssin Sosiaalisen median selviytymisoppaassa esitellystä tilanteesta.

KUVA 5. Kuvakaappaus Prezi -esityksestä.

KUVA 6. #Metoo -kampanja oli tapahtuman aikaan ajankohtainen.

KUVA 7. Keskustelua sosiaalisen median käytöstä töissä.

5.2 Game Över -pelitapahtuma

Lahdessa on vuodesta 2007 lähtien järjestetty vuosittain Game Över -pelitapahtuma. Tässä luvussa kerron tapahtumasta yleisesti, sen historiasta sekä vuoden 2017 Game Över 10 -tapahtuman toteuttamisesta omakohtaisten kokemusteni ja havainnoinnin kautta. Kuvailen Game Över 10 -tapahtuman suunnittelua ja käytännön järjestelyitä pääpiirteittäin sekä yhteistyökumppaneiden mukaan tulemistapahtumaan. Haastattelin lisäksi tapahtumaa yhdeksän vuotta järjestänyttä nuorisopalveluiden työntekijää Jarno Koskelaista selvittääkseni kuinka tapahtuma sekä yhteistyö nuorisopalveluiden ja kirjaston välillä tapahtuman osalta on nuorisopalveluiden näkökulmasta sujunut.

Game Över -pelitapahtumien kohderyhmänä ovat lapset, nuoret ja heidän vanhempansa. Tapahtumien tavoitteena on hauskan pidon ohella tarjota kävijöille mahdollisuus tutustua erilaisiin peleihin, tarjota tietoa pelaamisesta, pelikulttuurista ja harrastusmahdollisuuksista sekä auttaa perheitä löytämään lapsen tai nuoren ikään soveltuvia pelisisältöjä. Tapahtumaan on useana vuotena osallistunut pelialan oppilaitoksia, joiden kautta on lisäksi ollut mahdollisuus saada tietoa pelialan opiskelu mahdollisuuksista. Tapahtuman vuosittain vaihtuva teema on tuotu esiin Game Över -tapahtuman maskotin Keimo Kukon (kuva 8) avulla. Esimerkiksi eduskuntavaalien osuessa vuonna 2015 tapahtuman ajankohtaan sai Keimo päälleen puvun sekä kravatin ja tapahtumassa järjestettiin pelilahmovaalit.

KUVA 8. Game Över -tapahtuman maskotti Keimo Kukko

Game Över -tapahtumien sisältö suunnitellaan noin 6-10 hengen moniammatillisella kirjaston ja nuorisopalveluiden työntekijöistä muodostuvalla tiimillä. Tapahtumapäivänä tapahtuman toteuttamiseen osallistuu lisäksi muita kirjaston ja nuorisopalveluiden työntekijöitä, oppilaitoksia, pelialan yrityksiä, seuroja ja harrastajia. Olen itse ollut mukana järjestämässä tapahtumaa kolmena vuotena ja tällä hetkellä toimin tapahtumatiimin vetäjänä. Tapahtumissa on viimeisen kolmen vuoden aikana käynyt 600–1000 asiakasta per tapahtuma kirjaston normaalin asiakasmäärän lisäksi. Lapset ja nuoret ovat olleet mukana toteuttamassa tapahtumaa jakamalla ideoita esimerkiksi vierailijoista tai peleistä, joita he haluaisivat pelata ja nähdä tapahtumassa.

5.2.1 Game Över -pelitapahtumien historia

Game Över -pelitapahtumat syntyivät vuonna 2007 nuorisopalveluiden työntekijöiden halusta toteuttaa peli-ilta silloisissa nuorisopalveluiden tiloissa. Alun perin Game Över on siis nuorisopalveluiden ideoima tapahtuma. Nuorisopalvelut toteuttivat tuolloin monenlaisia teemailtoja, joista Game Över peli-ilta paljastui selvästi suosituimmaksi 100 kävijällään yhden illan aikana. Peli-illan järjestämisen tavoitteena oli saada nuorten erilaisia ryhmiä kuten manga- ja animeseura mukaan toteuttamaan peli-iltaa. Game Överin kohdeyleisönä olivatkin alun alkaen nimenomaan yläkouluikäiset nuoret. (Koskelainen, haastattelu 30.1.2018.)

Yhteistyö kirjaston kanssa käynnistyi kolmannen Game Över -tapahtuman jälkeen kirjaston silloisen nuorten tapahtumista vastanneen työntekijän aloitteesta. Nuorisopalvelut ja kirjasto tutustuivat puolin ja toisin toistensa nuorille suunnattuihin palveluihin ja neljäs Game Över peli-ilta päätettiin kokeilun vuoksi järjestää kirjastolla. Kokeiluksi tarkoitettu siirtyminen kirjastolle jäi lopulta pysyväksi. Syiksi Koskelainen mainitsee muun muassa kirjaston tapahtuman kannalta toimivat tilat sekä mediakasvatuksellisen näkemyksen lisääntymisen kirjaston henkilökunnan mukaan tulemisen myötä. Myös erilaiset kiinnostuksen kohteet ja osaaminen pelaamiseen liittyen laajensivat pelitapahtuman tarjontaa. Yhteistyön koettiin lisäksi lisäävän niin taloudellisia kuin henkilöstöresursseja tapahtuman kannalta. Game Över onkin vuodesta 2010 järjestetty kirjaston tiloissa nuorisopalveluiden ja kirjaston yhteistyönä. Tapahtuman siirtyminen kirjastolle vaikutti tapahtuman kohdeyleisöön ja tapahtuman huomattiin vetävän myös alkuperäistä kohdeyleisöä nuorempia kävijöitä, alakoululaisia. Tapahtuma muuttikin kirjastolla järjestämisen myötä muotoaan ainoastaan nuorille suunnatusta tapahtumasta koko perheen tapahtumaksi. Vielä kymmenen vuotta sitten nuorisopal-

veluilla vierastettiin alakouluikäisiä kävijöitä, mutta nykyään suhtautuminen nuorisopalveluilla alakouluikäisiin kävijöihin on Koskelaisen mukaan hyvin erilaista ja yhteistyötä perheiden kanssa tehdään luonnollisena osana toimenkuvaa. (Koskelainen, 30.1.2018.) Haastattellessani Koskelaista yhteistyön sujumisesta kirjaston kanssa kuluneen kymmenen vuoden aikana hän kertoi yhteistyön sujuneen erinomaisesti. Kolmen mukanaolo vuoteni aikana olen myös kokenut yhteistyön nuorisopalveluiden kanssa sujuneen mutkattomasti sekä kirjaston ja nuorisopalveluiden osaamisen ja vahvuuksien tulevan tasapainoisesti esiin tapahtumassa.

5.2.2 Game Över 10 -pelitapahtuma vuonna 2017

Kymmenennen Game Över -tapahtuman suunnittelu aloitettiin elokuussa 2016. Suunnittelun aluksi jokainen tiimin jäsen kirjoitti ylös post-it-lapuille, minkälaisia asioita haluaisi nähdä tulevassa tapahtumassa. Erityisesti juhlavuoden tapahtumassa haluttiin tuoda esille sen pitkää historiaa sekä yhteistyökumppaneita, jotka ovat olleet mukana tapahtuman järjestämisessä vuosien varrella. Myös uusille ilmiöille haluttiin löytää tilaa. Tapahtuman viettäessä kymppisynttäreitään, valittiin teemaksi luontevasti Keimo Kukon syntymäpäivät. Tapahtuman toteuttaminen aikataulutettiin siten, että suunnitteluun varattiin syksy ja yhteistyökumppaneiden mukaan kutsumiseen, markkinointimateriaalin valmistamiseen sekä markkinointiin varattiin tammi-huhtikuu 2017. Palavereita järjestettiin noin kuukauden välein ja tapahtuman lähestyessä hieman tiiviimmin.

Game Över 10 -tapahtuman suunnittelussa haluttiin huomioida edellisen tapahtuman järjestämisessä havaitut kehityskohteet. Itse tapahtumapäivänä työnjako edellisinä vuosina on järjestetty siten, että nuorisopalveluiden työntekijät ovat keskittyneet asiakkaiden peluuttamiseen ja kirjaston työntekijät ovat peluuttamisen lisäksi vastaanottaneet muut yhteistyökumppanit sekä huolehtineet muun muassa tapahtuman teknisistä ratkaisuista. Käytännössä tämä on näkynyt päällekkäisinä työtehtävinä, joka on johtanut kiireeseen ja aikatauluongelmiin. Sen vuoksi pyrimmekin Game Över 10 -tapahtuman suunnittelussa järjestämään pelipisteille muita yhteistyökumppaneita, jotta tapahtumatiimin henkilökunta olisi vapaampi ohjaamaan ja avustamaan sekä asiakkaita että tapahtumaan osallistuvia sidosryhmiä. Työnjako kirjaston ja nuorisopalveluiden kesken Game Över 10 -tapahtumapäivänä onkin esitetty taulukossa 2.

TAULUKKO 2. Työnjako kirjaston ja nuorisopalveluiden kesken Game Över 10 –pelipäivänä.

KIRJASTON HENKILÖKUNTA	NUORISO-PALVELUIDEN HENKILÖKUNTA
Kuulutukset, juonto	Futisbiljardi
Organisointi	Game Över Duathlon
Photobooth-kuvaus-piste	Keimo Kukko
Sosiaalisen median päivittäminen	Lautapelit
Tapahtuman tekniikka	Nintendo Switch
TorviDuon piste	PS4VR
Valokuvaus	Sadan karkin pokeri
XBOX One -pelipiste	Suomi pelaa Kimbleä-osakilpailu
	Valokuvaaja

Tapahtumalle päätettiin luoda myös oma sähköpostiosoite, jonka kautta yhteydenpito peluuttajiin sovittiin hoidettavan. Tällä varmistettiin, että yhteydenpito jonkin tahon tai henkilön kanssa ei katkea, vaikka yhteydenpidosta vastannut esimerkiksi sairastuisi tapahtuman aikaan. Tapahtumassa tarvittavan tekniikan selvittämistä varten laadittiin Google Forms -kyselylomake, joka lähetettiin yhteistyötahoille pari viikkoa ennen tapahtumaa. Tapahtuma-aamu haluttiin myös rauhoittaa kokoomalla pelipisteitä valmiiksi jo edellisenä päivänä. Kehityskohteeksi koimme myös tapahtumaan peluuttajina osallistuvien tunnistamisen selkeyttämisen niin asiakkaita kuin kirjaston henkilökuntaa varten. Tätä varten jokaiselle peluuttajalle tehtiin Game Över -tunnisteella varustettu avainnauha.

Nuorisopalveluiden vahvuuksia kirjaston työntekijän näkökulmasta on luontevuus, jolla nuorisotaloilla työskentelevät nuorisopalveluiden työntekijät kohtaavat nuoria. Heillä on myös käytännön osaamista esimerkiksi erilaista kisojen ja olympialaisten järjestämisestä, josta esimerkkinä nuorisopalvelut järjestivät tapahtumassa muun muassa Game Över Duathlonin. Nuorisopalvelut peluuttivat tapahtumassa muun muassa futisbiljardia, sadan karkin pokeria ja erilaisia lautapelejä. Nuorisopalvelut olivat myös vastuussa tapahtuman markkinointimateriaalista. Nuorisotiedotuksessa työskentelevällä Jarno Koskelaisella on kokemusta erilaisen visuaalisen materiaalin toteuttamisesta ja hän valmisti tapahtumaan niin julisteen (kuva 9) kuin esimerkiksi asiakkaille tapahtumassa

jaetun käsiohjelman. Hän on myös suunnitellut tapahtuman maskotin Keimo Kukon hahmon. Tapahtuman markkinointijulisteissa oli esillä yhteistyökumppaneiden lisäksi myös tapahtuman historiaa aikaisempien tapahtumajulisteiden muodossa.

KUVA 9. Game Över 10 -tapahtuman juliste.

Kirjaston henkilökunta kutsui mukaan tapahtumaan erilaisia yhteistyötahoja kuten oppilaitoksia, peliseuroja ja pelialan yrityksiä. Yhteistyökumppaneita löytyi Game Över 10 -tapahtumaan niin tiimin henkilökohtaisten suhteiden kautta kuin esimerkiksi eri medioista luettujen uutisten perusteella. Tapahtuman aikoihin uutisoitiin muun muassa Suomen nuorimmasta shakkimestarista, jota päädyimme pyytämään mukaan tapahtumaan. Shakki onkin ollut vuosien ajan yksi suosituimmista pelilajeista Game Överissä. Yhteistyötahoja löytyi tapahtumaan myös sattuman kautta. Tällainen esimerkki on tapahtumaan Tampereelta saapunut Exerium, jonka tuotteita ovat liikkumista tukevat pelituolit. Yritys oli mukana ITK-messuilla, jossa myös kirjaston henkilökuntaa, itseni mukaan lukien, vieraili. Kokeiltuani pelituolia, kysyin olisiko yritys kiinnostunut tulemaan mukaan Lahdessa järjestettävään tapahtumaan ja he suostuivat mielellään. Mukaan tapahtuman yhteistyökumppaneiksi pyydettiin myös Xboxia ja Nintendoa, jotka molemmat tarjosivatkin laitteitaan ja pelejään tapahtumassa käytettäväksi (kuva 10). Tapahtumaan tilattiin lisäksi esiintyjiksi pelitubettaja Zo-

neVD:n ja Torbeliuksen muodostama Torviduo, jonka kanssa yleisö sai pelata sekä ottaa yhteiskuvia Meet&Greet -osuudessa. Game Över 10 -tapahtuman yhteydessä järjestettiin myös Suomi pelaa Kimbleä -turnauksen osakilpailu, jonka voittaja selvitti tiensä myöhemmin järjestettyyn semifinaaliin.

KUVA 10. Xbox tarjosi laitteitaan mukaan tapahtumaan. Kuva: Katja Niemi.

Vuonna 2017 tuoreena ilmiönä nousi esiin virtuaalitodellisuus. Tapahtumassa virtuaalitodellisuus oli esillä muun muassa Laajasalon ammattioppilaitoksen sekä pelinkehityspaja UnityTreenien pisteillä, joissa molemmissa pääsi kokeilemaan HTC Vive -virtuaalilaseja. Kirjaston pelihuoneessa tutustuttiin virtuaalitodellisuuteen puolestaan PS4VR -pelin kautta. Myös e-urheilusta eli pelien ammattimaisesta pelaamisesta puhuttiin mediassa paljon kevään aikana ja aiheesta tapahtumassa luennoi e-urheiluvalmentaja Aleksanteri Leinonen (kuva 11). Leinonen oli aikaisemmin keväällä mukana kuuntelemassa kollegani kanssa pitämäämme Tiedätkö mitä lapsesi pelaa -luentoa. Luennon jälkeen keskustelimme Leinosen kanssa ja tarjosimme hänelle mahdollisuutta tulla puhumaan mukaan pelitapahtumaamme. Leinosen lisäksi Game Överissä luennoi Lightneer -yhtiön työntekijä pelien kehittämisestä. Tapahtuman kaikki yhteistyökumppanit ja pisteet on nimetty taulukossa 3. Myöhemmin huomasimme, että aiheeltaan sinänsä kiinnostavat luennot eivät tämän tapahtuman yhteydessä toimi sillä asiakkaat haluavat pikemminkin päästä itse kokeilemaan ja pelaamaan erilaisia pelejä. Tulevien tapahtumien suunnittelussa otamme tämän varmasti huomioon.

TAULUKKO 3. Game Över –tapahtuman rastit sekä yhteistyökumppanit on lueteltu taulukossa sen mukaan, missä tilassa ne sijaitsivat kirjastossa.

AIKUISTEN ALUE	LASTEN JA NUORTEN ALUE	MEDIA- JA MUSIIKKIPALVELUT
eSport-valmentaja Aleksanteri Leinonen	Exerium	Ahlman
Futisbiljardi (ulkona)	Kuori	Bingo
Game Över Duathlon	Lahden shakki	Kouvolan seudun ammattiopistopilaitos
Lahden seudun erilaiset oppijat/Oppimisti	Leikkien	Laajasalon opisto
Lautapelialue	Lightneer	Lahden go-kerho Salpauksen Saarto
Nintendo Switch	Retropelinäyttely	PS4VR
Photobooth	Sadan karkin pokeri	Puolenkuun pelit
Suomen pelimuseo	Shakkimestari Toivo Keinänen	UnityTreenit pelinkehityspaja
TorviDuo	Suomi 100 Kimble-turnaus	
XBOX One	Yhteispeli-hanke	

KUVA 11. Aleksanteri Leinonen pitämässä luentoa e-urheilusta. Kuva: Katja Pennonen.

Kaiken kaikkiaan Game Över 10 -tapahtumassa vieraili yli 600 pelaamisesta innostunutta asiakasta. Osallistuneiden määrä saatiin arvioitua vertailemalla perinteistä sunnuntain asiakasmäärää tapahtumapäivän asiakasmäärään. Kehitysehdotuksena eräältä yhteistyötaholta ehdotettiin pelisteiden sisältöjen tarkempaa kuvailemista markkinoinnin yhteydessä. Myös kirjaston omiin pelisisältöihin keskittyvän Facebook-ryhmän avaamista ehdotettiin, jotta erityisesti pelaamisesta kiinnostuneet paikalliset voitaisiin ryhmän kautta saavuttaa sekä tiedotettua kohdennetusti kirjaston pelitapahtumista. Tapahtuman jälkeen keskustelimme myös Game Överin mahdollisesta siirtämisestä syksyisin järjestettävälle kansalliselle peliviikolle, joka tarjoaisi mahdollisuuksia jälleen uudenlaiseen yhteistyöhön tapahtuman osalta peliviikon toimijoiden kanssa. Game Över -tapahtumien kehittämistä siis jatketaan edelleen, tavoitteena viettää tulevaisuudessa myös tapahtuman 20-vuotisjuhlia.

5.3 Mediaprässi -teematunti

Mediaprässi on Janne Littusen opinnäytetyönään Lahden nuorisopalveluille vuonna 2017 kehittämä kahdeksaluokkalaisille suunnattu toiminnallinen mediakasvatuksen teematunti. Littusen opinnäytetyössä menetelmän tausta ja suunnittelun eri vaiheet käydään hyvin läpi, joten suosittelen tutustumaan opinnäytetyöhön. Keskityn kertomaan tässä luvussa Mediaprässi -teematunnista pääpiirteittään sekä yhteistyöstä nuorisopalveluiden kanssa.

Mediaprässissä läpikäytäviä teemoja ovat muun muassa sananvapaus, klikkiotsikointi, kuvan vaikutus uutisoinnissa, erilaiset mediat sekä tekijänoikeudet. Kokonaisuudessaan Mediaprässi on suunniteltu kestämään kahden oppitunnin eli 90 minuutin ajan. Teematunti aloitetaan koko luokan yhteisellä alustuksella mediaan sekä yhden pääaiheen, yleensä klikkiotsikoiden, läpikäymisellä. Tämän jälkeen luokka jaetaan neljään ryhmään. Oppilaat pysyvät paikoillaan menetelmän ajan, mutta ohjaajat kiertävät ryhmältä toiselle eri aiheiden kanssa. Yhden aiheen läpikäyntiin on varattu noin 15 minuuttia aikaa. Mediaprässissä käsiteltäviin aiheisiin liittyvät fyysiset materiaalit (liite 2), joiden avulla keskustelua nuorten kanssa alustetaan, herätellään ja johdatetaan eteenpäin. Mediaprässissä onkin mielestäni tärkeää päästää nuoret itse ääneen, kuulla mitä he aiheesta jo tietävät sekä kannustaa heitä etsimään lisää tietoa ja herättää lähdekriittisyyteen.

Mediaprässi on suunniteltu toteutettavaksi luokan kanssa rastimuotoisesti. Mielekkääseen läpikäyntiin Mediaprässi vaatii jokaiselle aiheelle oman ohjaajansa, eli yhteensä neljä ohjaajaa. Kirjastojen näkökulmasta tämän tyyppisen menetelmän toteuttaminen oman henkilökunnan voimin on hyvin vaativaa ja monessa kirjastossa kenties mahdotonta henkilöstöresurssien kannalta. Parhaimmassa tapauksessa kirjasto voisi tarjota menetelmää esimerkiksi Mediataitoviikolla ja tällöin erottaa useamman työntekijän menetelmän toteuttamiseen. Yhteistyötä tekemällä tämä ei kuitenkaan ole välttämätöntä tai tarpeen. Lahdessa nuorisopalveluilla on vakituisen henkilökunnan rinnalla käytössään usein työharjoittelijoita, jotka mahdollistavat menetelmän toteuttamisen Mediaprässin vaatimilla resursseilla. Kirjastolta on usein mukana yksi tai kaksi nuorten kirjastotyötä tekevää työntekijää. On hienoa, että nuorisopalvelut ovat ottaneet kirjaston mukaan niin menetelmän kehittämiseen kuin markkinointiin ja yhdessä toteuttamiseen.

Hyviä puolia Mediaprässin rastimuotoisuudella on esimerkiksi se, että kun esimerkiksi 20 hengen luokka jaetaan pienempiin ryhmiin, on jokaisella nuorella mahdollisuus saada oma äänensä kuuluviin. Myös aiheiden läpikäynti on ohjaajan näkökulmasta mielekkäämpää, kun keskustelua käydään koko luokan sijaan pienen ryhmän kanssa. Omasta näkökulmastani on ollut hyödyllistä päästä näkemään käytännössä miten nuorisotyön ammattilaiset kohtaavat nuoret ja minkälaisia ryhmänohjauskeinoja he käyttävät. Koen tämän antaneen itselleni varmuutta työskentelyyn myös muiden nuorten ryhmien parissa. Käytännön esimerkkinä useamman ohjaajan mukana olon mielekkyydestä muistan, kun mennessämme vetämään Mediaprässiä eräälle koululle oli meitä vetäjiä harjoittelijoineen yhteensä kahdeksan. Päivään oli suunniteltu kolme mediaprässin läpiviemistä perätysten. Vedettävänäimme olleet luokat olivat hyvin vaativia ja tunnit keskeytyivät useasti häiriökäyttäytymisten takia. Tuntien jälkeen totesimme, että kahdeksan hengen ryhmässämme ei ollut yhtään ylimääräistä vetäjää. Pystyimme käymään tilanteet heti yhdessä lävitse ja jakamaan mieleen jääneitä ajatuksia. Käytännössä on tullut havaittua myös arjen realiteetit eli se, että esimerkiksi sairastumisilta ei voida välttyä. Useamman työntekijän mukana olo mahdollistaa, että varattu tunti voidaan joka tapauksessa järjestää sovitusti, eikä sitä tarvitse peruuttaa.

Yhteistyön käynnistymistä Mediaprässi -teematuntien osalta alusti tutustumiseni aikaisemmin nuorisotiedotuksen työntekijän Jarno Koskelaisen kanssa heidän yläkouluille suunnattujen teematuntien sisältöihin. Keskustelimme jo tässä yhteydessä mahdollisuudesta yhteistyöhön teematuntien osalta. Ollessani myöhemmin vastavierailulla nuorisopalveluiden tiloissa kiinnitin huomiota Mediaprässin raakamateriaaliin ja pyysin Koskelaista kertomaan lisää materiaalista. Koin, että materiaali

tuli mediakasvatusaiheen kanssa niin lähelle kirjastojen ydinosaamista, että voisimme hyötyä molemmat yhteistyön tekemisestä ja samalla välttää päällekkäisyyttä esimerkiksi kouluille tarjoamisamme palveluissa. Mediaprässi -teematunteja järjestetäänkin nyt yhteistyönä siten, että sekä kirjasto ja nuorisopalvelut molemmat tarjoavat ja markkinoivat niitä palveluinaan kouluille. Koulun tilatessa Mediaprässi -teematunti luokalle, pyrimme sähköpostin avulla löytämään yhteisesti sopivan päivämäärän ja sovimme mukaan lähevistä työntekijöistä. Aina aikataulujen sovittaminen yhteen ei onnistu ja Mediaprässiä käydään tällöin pitämässä koululla esimerkiksi vain nuorisopalvelun työntekijöiden ja harjoittelijoiden voimin. Itse olen hyödyntänyt Mediaprässin materiaalista myös yksittäisiä teemoja, esimerkiksi sananvapausrastin materiaalia sosiaaliseen mediaan liittyvillä tunneilla.

Koskelaisen mukaan kirjaston kanssa tehtävä yhteistyö nuorisotiedotuksen menetelmien toteuttamisessa on ainutlaatuisista siinä mielessä, että muiden tahojen kanssa ei vielä ole tehty samassa mittakaavassa yhteistyötä. Koskelainen kokee, että kirjastoyhteistyön myötä Mediaprässi-menetelmä on saatu kehitettyä sekä mediakasvatuksen eteenpäin viemiseksi on saatu tukea ja näkemystä. Moniammatillinen yhteistyötiimi tuo myös uskottavuutta, kun lähdetään viemään mediaprässiä kouluille. (Koskelainen, haastattelu 30.1.2018.) Tärkeää on mielestäni myös, että koulujen henkilökunta ja nuoret näkevät kirjaston ja nuorisopalveluiden työntekijöiden tekevän yhteistyötä keskenään. Samalla molemmat tahot ja työntekijät tulevat hivenen tutummiksi nuorille ja itse ajattelen, että kenties kirjastoonkin on helpompi lähteä, kun kirjasto on mukana eri tavoilla muistuttamassa itsestään.

Mediaprässissä rasteilla käytössä oleva aika on rajallinen ja aiheita voidaankin käydä läpi vain melko pintapuolisesti. Ihanteellisinta mielestäni olisi jos opettaja käyttäisi Mediaprässiä alustuksena erilaisten sisältöjen ja aiheiden syvempään käsittelyyn. Mediaprässin ympärille voisi rakentaa lisäksi esimerkiksi jonkinlaisen teemapäivän tai tapahtuman, jossa aiheita käytäisiin eri tavoilla syventävämmiin läpi. Mediaprässi on mielestäni kuitenkin erinomainen läpikatsaus erilaisiin nuorille ajankohtaisiin medialukutaidon ja lähdekriittisyyden teemoihin. Littunen suunnitteli Mediaprässin alkuperäiset materiaalit, mutta sisältöjä kehitetään nuorisopalveluiden ja kirjaston toimesta kokemuksien mukaan. Tänä keväänä kehitteillä on aiemmin mainittujen lisäksi ”mediaseksikästä”-rasti. Tämän opinnäytetyön liitteenä on esimerkin omaisesti Mediaprässiin liittyvää materiaalia (liite 2). Koko materiaalia ei voitu muun muassa tekijänoikeudellisista syistä liittää opinnäytetyön osaksi. Ohjeistuksen sekä koko materiaalin saa käyttöönsä ottamalla yhteyttä opinnäytetyön tekijään tai Lahden nuorisopalveluiden nuorisotiedotukseen.

Mediaprässin materiaali on myös muiden kaupunkien ja toimijoiden hyödynnettävissä ja kehitettävissä. Lahden nuorisopalvelut toivovat, että Mediaprässin läpikäynnin yhteydessä kerrotaan missä menetelmä on alun perin kehitetty. Menetelmän kehittäminen, eli erään nuorisopalveluiden työntekijän sanoin ”parastaminen”, on sallittua ja muutoksista toivotaan tiedotettavan myös Lahteen.

6 YHTEISTYÖN HUONEENTAULU

Ajatus yhteistyön huoneentaulusta (liite 3) tuli itselleni mieleen heti opinnäytetyötä aloittaessani. Ensimmäinen ajatukseni huoneentaulusta oli koota yhteen yhteistyöhön kannustavia ajatuksia, jotka olen kokenut esimerkiksi Lahden kaupunginkirjaston ja nuorisopalveluiden välisessä yhteistyössä toimiviksi. Opinnäytetyön edetessä keskustelimme kuitenkin opinnäytetyön ohjaajani kanssa siitä, että huoneentaulu voisi sisältää konkreettisia esimerkkejä yhteistyöstä, jota kirjastot voisivat tehdä. Päädyinkin luettelemaan yhteistyön huoneentauluun erilaisia toimijoita, joihin kirjasto voisi olla yhteydessä yhteistyön tekemisestä sekä kirjoitin huoneentauluun ylös mahdollisia yhteistyötapahtumia ja –ideoita Lahdessa toteutettujen tapahtumien pohjalta. En halunnut yhdistää tiettyä yhteistyöajatusta johonkin erityiseen tahoon vaan halusin pitää mahdollisuuden, että tutunkin yhteistyökumppanin kanssa voisi lähteä miettimään uusia ideoita yhdessä toteutettavasta tapahtumasta. Siksi sekä eri tahot, että yhteistyöajatukset ovat luettelomuodossa. Luettelosta voi poimia ajatuksia ja miettiä mikä omalla paikkakunnalla tuntuisi mielekkäältä toteuttaa. Erillisenä liitteenä (liite 4) on myös tyhjä yhteistyön huoneentaulu, johon voi kirjata ylös omia ideoita mahdollisista yhteistyökumppaneista, tapahtumista tai yhteistyömuodoista.

Tutuimpia yhteistyön huoneentaulussa mainituista yhteistyökumppaneista kirjastoille lienevät päiväkodit ja koulut. Näidenkin yhteistyökumppaneiden kanssa voi lähteä miettimään uudenlaisia yhteistyömahdollisuuksia; esimerkiksi oppilaat voisivat tehdä podcast -jaksoja kirjaston kotisivuille koulutunneilla lukemistaan kirjoista. Kirjoituskilpailuun saa uuden elementin, kun tekee yhteistyötä paikallisen nuorisoteatterin kanssa ja pyytää heitä näyttelemään kilpailun voittajaksi valikoituneen tekstin palkintojenjakotilaisuudessa. Luettelossa on joitakin melko moniselitteisiä ja ympäröityä yhteistyöajatuksia kuten esimerkiksi kerho tai työpaja. Kerho tai työpaja mahdollistaa niin monenlaisia sisältöjä, että niiden luetteleminen A4-kokoiselle taululle tuntui mahdottomalta. Esimerkkinä näiden kahden yhdistämisestä voisi olla sanataidekerhon ja voimaannuttavan valokuvaamisen työpajan yhdistäminen toisiinsa. Tällöin ensin voitaisiin sanataidekerhossa kirjoittaa teksti, joka voitaisiin työpajassa painaa esimerkiksi t-paitaan ja sen jälkeen vielä valokuvata osallistujat paita päällään voimaannuttavan valokuvauksen keinoin. Valokuvista voisi koota kirjastolle näyttelyn, mikäli kuvattavat tähän suostuvat.

Muita tapahtuma-ajatuksia huoneentaulussa ovat esimerkiksi Kirjasto goes art ja Kirjasto on tour. Kirjasto goes art -tapahtuma järjestettiin Lahdessa taideviikolla. Tuolloin paikalliset graffitimaalarit

tulivat kirjaston pihalle tekemään graffiteja ja nuoret saivat töiden valmistumisen lomassa jutella ja kysyä vinkkejä heiltä. Kirjastoon sisälle tultaessa oli graffiteihin ja erilaiseen taiteeseen liittyvä ai-neistonäyttely, josta pystyi nappaamaan mukaansa niin kirjoja kuin musiikkia. Kirjasto on tour -tapahtuma mahdollistui Lahden ympäristöpalveluiden lainattua kirjastolle taakkapyörään. Taakkapyörän avulla pääsimme niin uimarannalle liikuntavälineiden kanssa kuin keskelle kauppatoria ker-tomaan e-kirjoista. Myöhemmin kirjoitimme kokemuksistamme taakkapyörän kanssa Ympäristö-palvelujen tuolloin ylläpitämään blogiin. Kirjasto on tour -kiertue laajeni Lahdessa myös kauppa-keskuksiin ja mukaan saatiin tuolloin vapaaehtoisia nuoria soittamaan kitaroilla. Musiikin ohessa pystyimme kertomaan esimerkiksi pääkirjaston harrastehuoneista ja musiikkiosaston palveluista.

Yhteistyön aloittamisen ei tarvitse olla suuri ele vaan se voi olla esimerkiksi pyyntö päästä tutustu-maan oman paikkakunnan toimijan tai kerhon toimintaan. Kokeilkaa ideoita yhdessä ja kannusta-kaa toisianne – vaikka hulluimmat ideat eivät olisikaan lopulta toteuttamisen arvoisia, opitte samalla jotakin toisistanne ja löydätte todennäköisesti toteuttavan idean siemenen. Tärkeää on myös pyrkiä pitämään yhteyttä, jotta yhteistyö ei jäisi ainutlaatuiseksi tapahtumaksi vaan se tulisi luonnolliseksi osaksi arjen tai vuoden kulkua. Otsikoin huoneentaulun lopulta ”Paikoillanne, valmiit.. Kirjastot, yh-teistyöhön!” Otsikko tulee omista kokemuksistani yhteistyön lukuisista hyödyistä. Toivoisin kirjas-tojen innostuvan yhteistyön mahdollisuudesta ja ikään kuin kilpailevan keskenään erilaisten yhteis-työajatusten toteuttamisessa sekä hyvien käytänteiden jakamisessa.

7 POHDINTA

Moniammatillisen yhteistyön tekeminen on ollut omasta näkökulmastani todella antoisaa. Opinnäytetyön aikana olen saanut uudenlaista perspektiiviä yhteistyön tekemiseen sekä päässyt tarkastelemaan lähempää sen arvoa ja haasteita. Tekemällä yhteistyötä muiden toimijoiden, tässä yhteydessä erityisesti nuorisopalveluiden kanssa, olen ammentanut omaan työhöni niin uutta tietoa kuin uusia työskentelytapoja. Koen esimerkiksi saaneeni varmuutta toimia omassa työssäni nuorten parissa, seurattuani nuorisopalvelun eri yksiköiden työntekijöiden työskentelyä nuorten kanssa. Olen voinut hyödyntää yhteistyön kautta oppimaani niin kirjastonkäytönopetustunneilla kuin tiedonhau-
nopetustilanteissa. Koen myös, että olemme nuorisopalveluiden kanssa yhteistyömme kautta onnistuneet luomaan yhtenäisempiä toimintamalleja kaupungin tasoisesti sekä osaamme molemmat osapuolet palvella asiakkaitamme paremmin tuntemalla toistemme palvelut ja tilat.

Yhteistyön huoneentaululle halusin ilmeen, jonka avulla yhteistyön tekemisestä tulisi heti positiivinen mieli. Ulkonäöllisesti huoneentaulu onkin mielestäni onnistunut. Molempia, sekä huoneentaulun ulkoasua, että sisältöä oli mielekästä, mutta haastavaa pohtia. Pelkäsin luettelevani yhteistyötahoja, jotka ovat kirjastoille liian itsestään selviä. Loppujen lopuksi mitään yhteistyötahoa ei kuitenkaan saisi pitää itsestään selvyytenä. Huoneentaulu on myös suunnattu erityisesti niille kirjastoille, jotka vasta miettivät kenen kanssa yhteistyön tekemisen voisi aloittaa. Tähän huoneentaulusta saakin varmasti hyviä ajatuksia. Lopuksi halusin nostaa huoneentauluun esille jo Lahdessa toteutettuja, toimiviksi havaittuja tapahtumia, joita on ollut mielekästä olla järjestämässä tai seurata kollegan järjestävän.

Opinnäytetyöni tekemisen aikana pohdin sitä, että yhteistyön tekeminen on meillä Lahdessa vielä liiaksi kiinni yksittäisissä työntekijöissä. Mielestäni olisi tarpeellista luoda sitovampi yhteistyön vuosisikello, yhteistyösopimus tai -malli, jota olisivat mukana suunnittelemassa myös esimiehet. Näin yhteistyön jatkuvuus ja tarkoituksenmukaisuus voitaisiin varmistaa mahdollisista työntekijä vaihdoksista huolimatta. Joensuun kaupunginkirjastossa työskentelevä vertaisarvioijanani kertoikin, että esimerkiksi Joensuussa kyseinen toimiva malli on olemassa. Tarkoitukseni onkin viedä ideaa eteenpäin Lahdessa kehitysjatoksena myös nuorisopalveluiden ja kirjaston väliseen yhteistyöhön. Mallia voisi tarpeen mukaan hyödyntää myös muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yksi opinnäytetyöni tavoitteista oli tuoda näkyville kirjastoissa tehtävää työtä, sekä yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa. Uskon, että monessa kirjastossa tehdään hienoja tapahtumia sekä hyvää yhteistyötä eri tahojen kanssa. Mielestäni olisi tärkeää, että näistä tapahtumista olisi enemmän tietoa kirjoitetussakin muodossa tarjolla, jotta hyviä toimintatapoja voitaisiin muilla paikkakunnilla helposti ottaa käyttöön. Opinnäytetyötä tehdessäni pohdin myös itse syyllistyneeni onnistuneidenkin tapahtumakonseptien piilottamiseen. Sen sijaan, että olisin aina tiedottanut onnistuneesta tapahtumasta, tieto onkin voinut jäädä oman kirjaston sisään tai pahimmassa tapauksessa tekijätien sisäiseksi. Kirjastojen usein pienet resurssit vaativat yhteistyötä myös hyvien käytänteiden, ideoiden ja materiaalien jakamisessa. Näin toimimalla voimme tuoda kirjaston monipuolisia sisältöjä näkyväksi myös päättäjille sekä mahdollisille uusille yhteistyökumppaneille.

LÄHTEET

- Aira, A. 2012. Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House. Viitattu 24.1.2018, <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/37743>
- Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Vantaa: WSOY.
- Korsoff, E. 2018. Kirjastoissa tehtävä nuorisotyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 26.2.2018, http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/141405/korsoff_elisa.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Koskelainen, J. 2018. Nuorisonohjaaja, nuorisotiedotus, Lahden nuorisopalvelut. Haastattelu 30.1.2018. Tekijän hallussa.
- Lahden kaupunki 2018a. Nuorisopalvelut. Viitattu 26.3.2018, <https://www.lahti.fi/palvelut/nuorisopalvelut>
- Lahden kaupunki 2018b. Lahden kaupungin vuosikertomus 2016. Viitattu 18.2.2018, <http://lahdenvuosi.fi/2016/lahden-kaupungin-vuosikertomus-2016/sivistystoimiala/lasten-ja-nuorten-kasvun-vastuualue>
- Littunen, J. 2017. Nuorten medialukutaitoa kehittämässä: Mediakasvatusmenetelmä Lahden nuorisopalveluille. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 24.1.2018, <http://www.theseus.fi/handle/10024/128191>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Ammattilaisten aineisto. Viitattu 3.3.2018, <https://www.mll.fi/ammattilaisille/>
- Mediakasvatusseura. 2017. Materiaalia mediakasvatukseen. Viitattu 26.3.2018, <http://www.mediakasvatus.fi/materiaalit/>
- Nummenmaa A.R. 2007. Moniammatillinen yhteistyö – rakenteita ja prosesseja. Teoksessa Tuestusta toimijuudesta itsenäiseen toimijuuteen. Dialoginen ohjaus ja neuvonta käytännössä. Polku työmarkkinoille -osahanke. Optio Työelämään – Joensuun Seudun Työllisyys EQUAL, 45–59. Viitattu 3.3.2018, <https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/1506373/Dialoginen+ohjaus+ja+neuvonta/c1637dbb-3feb-447f-938d-65eb0bca1198>
- Purhonen, K. 2015. Muuttuva työ – kirjaston hyllyn välistä ja nuorisotalon ikkunasta kurkistaa kolmas työ. Teoksessa L. Hokkanen (toim.) Sosiaalinen kirjasto. Vantaa: Avain, 88–119
- Sillanpää, A. 2018. Palveluohjaaja, nuorten tukipalvelut, Domino, Lahden nuorisopalvelut. Haastattelu 7.2.2018. Tekijän hallussa.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi.
- Yleisten kirjastojen hankerekisteri. Viitattu 21.1.2018, <http://hankkeet.kirjastot.fi/>

Yli miljoona kävijää Lahden kirjastoissa. Uusi Lahti 17.01.2018, 17.

JÄRKEE VAI EI? – OMAT RAJAT, OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET – TAPAHTUMAN YLEISÖLUENNOT

Tiistai 7.11. klo 10.00–10.45 ja 13.00–13.45

Hämeen poliisilaitos/Nettipoliisi Sari Lohtander

Nettipoliisi Sari Lohtander kertoo sosiaalisesta mediasta ja siellä tapahtuvasta rikollisuudesta. Sari vastaa oppilaiden kysymyksiin aiheesta. Oppilaiden kysymyksiä voi kerätä luokalta ennakoon ja lähettää ne sähköpostiosoitteeseen domino.tapahtuma@lahti.fi.

Keskiviikko 8.11. klo 10.00–11.00 ja 13.00–14.00

Nuorten Exit /Niina Hinkkanen

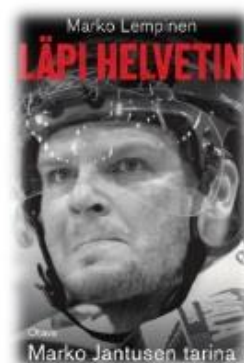

Nuorten Exitin luennolla tarjotaan nuorille tietoa seksuaalisesta kaltoinkoittelusta ja vastikkeellisesta seksistä. Luennon tavoitteena on vahvistaa nuorten seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja omia rajoja, sekä tarjota ajantasaista ja oikeaa tietoa nuorten oikeuksista ja vastuista. Luennolla käsitellään seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja siihen liittyvää nuoria suojaavaa lainsäädäntöä. Erlaisten esimerkkitalanteiden avulla pohditaan häirinnän rajoja ja tilanteita, joissa nuoren omia rajoja on saatettu rikkoa. Luennolla käsitellään myös verkossa tapahtuvaa seksuaalista kaltoinkoittelua sekä verkossa jokaiselle tärkeitä turvataitoja.

Torstai 9.11. klo 10.00- 10.45 ja 12.00- 12.45

Kokemusasiantuntija Marko Jantunen

Huippukiekkoilijasta narkomaaniksi. Luennon aikana Marko kertoo oman tarinansa siitä, kuinka huippukiekkoilijasta tuli narkomaani ja kuinka hän toipui päihderippuvuudesta.

Perjantai 10.11. klo 10.00–11.00 ja 12.00–13.00

Kokemusasiantuntijat Ompu (22 v.) ja Micke (25 v.) kertovat omista kokemuksistaan

Ompu " *Mua kiusattiin peruskoulun ajan eli koko sen yhdeksän vuotta. Suojelin itseäni väkivallalla eli musta tuli myös kiusaaja. Kaikki se on vaikuttanut vahvasti siihen mitä mä oon nyt, niin hyvässä kun pahassa.*"

Micke " *15 vuotiaana lähti lapsuuden fläsänt ja tunteet ylipäänsä kärsistä ja löysin päihteistä keinon tukahduttaa ne. Melkee kaheksan vuotta siinä meni ennenku pääsin siitä maailmasta pois.*"

Tapahtumaa ovat toteuttamassa:

MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: TEKIJÄNOIKEUSRASTI

 <p>Tekijänoikeudet omille töilleen pitää hakea tekijänoikeushallinnolta esim. netin kautta.</p>	 <p>Saan vuokrata elokuvan ja katsoa sen kotona ystäväni kanssa.</p>
 <p>Saan kopioida omistamani cd-levyn kaverilleni.</p>	 <p>Saan painattaa rippijuhlieni kutsukorttiin taiteilija Miia Aution tekemän hienon kuvan ja lähettää sen 20 kutsuvieraalleni.</p>
 <p>Liikunnanohjaaja saa koota musiikkilevyn ja soittaa sitä ohjauksissaan.</p>	 <p>Saan kopioida omistamani CD-levyn tietokoneelle ja muuttaa sen tiedostotyyppiä esim wav -> mp3.</p>
 <p>Saan viedä omistamani elokuvan luokan elokuvailtaan ja katsoa sen luokan kesken.</p>	 <p>Minulla on tekijänoikeus itse tekemääni teokseen ja saan päättää sen levittämisestä.</p>

MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: TEKIJÄNOIKEUSRASTI

 <p>Saan esittää blogissani tekemiäni leffa-arvosteluita.</p>	 <p>Youtubesta saa ladata videoita omalle koneelle.</p>
 <p>Vaikka teos on piraattituote, menee sen ostamisesta rahaa kuitenkin alkuperäiselle esittäjälle.</p>	 <p>Koulun tarvitsee kysyä lupa huoltajalta, jos se julkaisee 8.-luokkalaisen tekemän piirroksen kotisivuillaan.</p>
 <p>Valokuvaajalta tarvitaan lupa kuvan käyttöön vain jos sitä käytetään ansaitsemistarkoituksessa.</p>	 <p>Kun tekijän kuolemasta on kulunut 70 vuotta, saa teosta käyttää vapaasti.</p>
 <p>Pixabaysta voin ladata lisenssi-vapaasti kuvia ja käyttää niitä miten haluan.</p>	 <p>Minulla on tekijänoikeus itse tekemääni teokseen ja saan päättää sen levittämisestä.</p>

**"SANANVAPAAUS ON KANSALAISEN
PERUSOIKEUKSIIN KUULUVA OIKEUS ILMAISTA
JULKISUUDESSA MIELIPITEITÄÄN**

**SUOMEN PERUSTUSLAISSA SANANVAPAAUS
TARHOITTAÄ OIKEUTTA ILMAISTA JA
VASTAANOTTAA TIETOJA JA MIELIPITEITÄ
KENENKÄÄN SITÄ ENNAKOLTA ESTÄMÄTTÄ.**

**LÄNSIMÄISSÄ DEMOKRATIOISSÄ
SANANVAPAUDEN YDINSISÄLLÖKSI ON USEIN
MIELLETTY ENNAKKOSENSUURIN POISSAOLO.
LAISSÄ ON KUITENKIN TIETTYJÄ RAJOITUKSIA
SANANVAPAUDELLE SILLOIN, KUN SEN KÄYTTÖ
LOUKKAA JOTAIN TOISTA OIKEUSHYVÄÄ."**

FI.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/SANANVAPAAUS

 Tuija: Hei näkös sen videon siitä jätkäst???

 Satu: Joo näin :DD

 Tuija: Se oli ihan kännissä

 Satu: No joo, se viel sammu vessaa alasti sit ku se oli laattanu

 Tuija: Olhhan se aika läpän näköne ku se sekoiil siel bileis

 Satu: Pitäiskö laittaa se video jakoo?

 Tuija: No joo vois kyl

 Satu: Laitaks sä sen videon vai mä

 Tuija: Laita sä vaa

 Satu: Eiku laita sä

 Tuija: Maksan huomenna ne velat sulle jos laitat sen

 Satu: No hyvä on sitten

 Tuija: Ai niin muuten voiks sä kuvitella että se kaveeraa sen meijan luokkalaisen maahammuttajan kaa

 Satu : Voin, molemmat yhtä sääliittäväi! maahammuttajat pitäis kaikki muutenkin karkottaa suomesta, koska ne vaan varastelee ja tekee rikoksia.

 Tuija: Oon samaa mieltä

 Satu: Ei muuta ku rajat vaa kiinni:DD

 Tuija: Todeliaki

 Satu: Meen laittaa nyt jakoon sen videon siitä känniäilöstä

 Tuija: Laita viel siihen et se käyttää jotain aineita

 Satu : Juu kaikki varmaan uskoo oikeesti ku se oli siinä videossa niin sekasi

 Tuija: Laitetaan siihen että se varasti jonkun lompakon

 Satu: Joo toi on just hyvä

 Mikko : Miks laitoitte musta ton videon jakoon?

 Satu: Onks sil jotai välii

 Mikko : NO ON SILLÄII

 Tuija: No ei meitä kiinnosta

 Mikko : Pitäis kiinnostaa

 Satu: Oo ny vittu hiljaa muuten tullaa porukalla hakkaa sut! Me hakataan sut niin pahasti et sä et voi enää ikinä puhuu

MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: SANANVAPAUSRASTI

<p>Julkinen kehottaminen rikokseen</p>	<p>Kiihotus kansanryhmää vastaan</p>
<p>Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen</p>	<p>Sukupuolisivellisyyttä loukkaavan kuvan levittäminen</p>

MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: SANANVAPAUSRASTI

<p>Laiton uhkaus</p>	<p>Kunnianloukkaus</p>
<p>Sukupuolisivellisyyden julkinen loukkaaminen</p>	<p>Väkivaltakuvauksen levittäminen</p>

**Uskonrauhan
rikkominen**

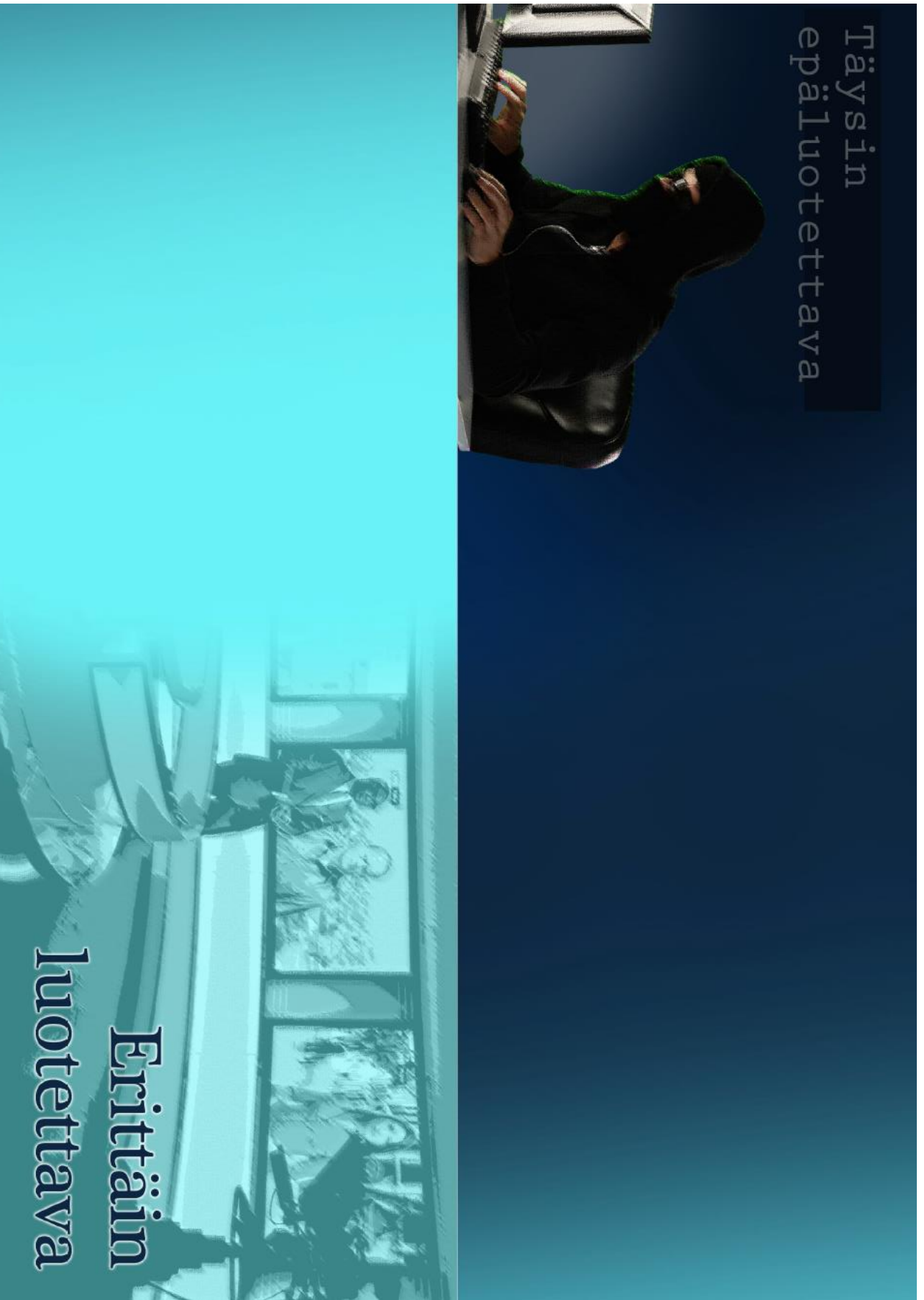
MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: KUVANVAIKUTUSRASTI

**Antti Tuiskulla
on oma
Idols-suosikki**

**Itsestään ajava
auto ajoi kolarin
ensimmäisenä
toiminta-
päivänään
Las Vegasissa**

**VR ei päästänyt
hyvinkääläistä
Seppoa junasta –
joutui vastoin
tahtoaan Riihimäelle**

MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: ERILAISET MEDIAT

MEDIAPRÄSSI-MATERIAALIA: ERILAISET MEDIAT

PAIKOILLANNE, VALMIIT.. KIRJASTOT, YHTEISTYÖHÖN!

KENEN KANSSA?

KOULUT,
NUORISOPALVELUT,
NUORISOTEATTERIT,
MEDIAKASVATUSKESKUS,
MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO
NUORTEN EXIT,
PELIALAN YRITYS,
SEURAT,
TAITEILIJAT,
URHEILUSEURAT,
VAPAAEHTOISET,
YMPÄRISTÖPALVELUT,
YRITYKSET..

YHTEISTYÖN HUONEENTAULU

MITÄ?

AJANKOHTAINEN TEEMATAPAHTUMA, KERHO,
KIRJASTO GOES ART, KIRJASTO ON TOUR,
KODIKOULU, LISÄTYN TODELLISUUDEN PAJA,
LUENTO, NÄYTTELY, MEDIAKASVATUSTAPAHTUMA,
OPEN MIC, PELITAPAHTUMA, PODCAST,
ROOLIPELIKERHO, TYÖPAJA..

